

Goigs de Nostra Senyora de Tagamanent

que es canten
a la seva
Parròquia i terme
en el
Bisbat de Vic

*Puix cantem amb alegria
vostres goigs devotament:
Sigueu nostra llum i guia.
Verge de Tagamanent.*

*
* *

*Antigament venerada
fôreu Verge singular,
per Patrona i advocada
d'aquest poble i tutelar.
Dels moros la tirania
tapà aquell sol resplendent. etc.*

*Per evitar tot ultratge
els devots a tota prova,
varen amagar vostra Imatge
sota el cingle en una cova,
esperant que vindrà el dia
d'honrar-vos amb zel ardent. etc.*

*Molts anys fôreu sepultada
en el sepulcre ditxós,
i fôreu en ell guardada
per donar-nos tot repòs;
fins que amb gran soberania
torna eixir vostre orient. etc.*

*Volguéreu altra vegada
premiar-nos amb favors,
senyalant vostra morada
a un bou que amb sos clamors
el misteri descobria
que estava ocult a la gent. etc.*

*El Rector, en l'oració,
ha penetrat el secret,
i en ales de devoció
s'en puja al cingle de dret;
la fe li serveix de guia
seguint-lo el poble content. etc.*

*Amb processó solemnitzen
la ditxa gran alcançada,
i amb cants que al Cel eternitzen
honren la Imatge trobada.
Us traslladen, Verge pia,
a Sant Martí encontinent. etc.*

*Es continua l'alabança
que en aquell temple us tributen,
i en tot temps en gran bonança
són molts els béns que disfruten,
puix per Vós Déu els envia
del Cel aigua a compliment. etc.*

*L'amor els devots obliga
a venir de tot arreu,
de Vallcarca i La Garriga,
d'Aiguafreda i Valldeu;
saben que qui en Vós confia
troba consol al moment. etc.*

*Els miracles que allí obreu
són en número infinits,
de tot contagi cureu
febrosos, mancos, tolits;
i al que en vostra fe confia
doneu remei promptament. etc.*

*Clara n'és la providència
de vostra mà poderosa;
cureu de tota dolència
a l'ànima que plorosa
ses congoixes en Vós fia
de tota pena i turment. etc.*

*Tots els dies a Vós vénen
devots que contrits imploren
vostre remei, i en Vós tenen
consol del mal que deploren.
I puix sou Verge Maria
medicina totalment. etc.*

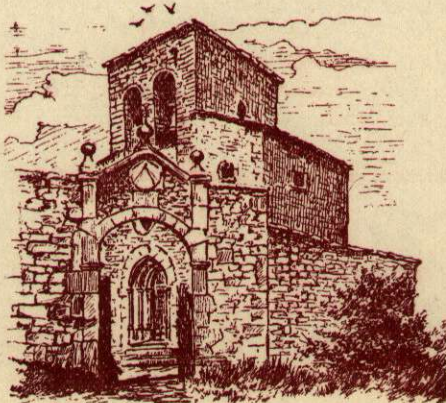
*Ja que sou divina Aurora
de tots els treballs advocada,
feu que nostra darrera hora
sigui santa i sossegada.
Guardeu-nos en l'agonia
de l'esperit impenitent. etc.*

*
* *

*Puix cantem amb alegria
vostres goigs devotament:
Sigueu nostra llum i guia
Verge de Tagamanent.*

*V|. Ora pro nobis
Sancta Dei Genitrix.
R|. Ut digni efficiamur
promissionibus
Christi.*

❦❦❦❦

OREMUS

*Concede, misericors Deus, fragi-
litati nostræ præsidium, ut qui
Sanctæ Dei Genitricis memoriam
agimus, intercessionis ejus auxilio,
a nostris iniquitatibus resurgamus.
Per eundem Christum Dominum
nostrum, R|. Amen.*

SANTA MARIA DE TAGAMANENT

NOTES HISTORIQVES

Els que baixant de la Plana de Vic es dirigeixen a Barcelona pel camí natural del Congost, no perden mai de vista un turó encinglerat que de lluny sembla una avançada del Montseny o una torre fortificada del Pla de la Calma. Aquest turó es conegut amb el nom de Tagamanent.

En el planell que forma al seu cim el cingle de Tagamanent s'hi alça l'església amb la Rectoria al costat i, al seu davant, el cementiri del terme.

Els orígens històrics de Tagamanent son antiquíssims. En l'època romana, ultra la via Consular o Pretoriana que passava pel Congost, existí una altra via estratègica o militar — per alguns autors sols era un camí ramader — que passava per Tagamanent. Es de creure que per a vigilar dit camí devia construir-s'hi algun castell o torre de defensa. El primer document que coneixem, que així ens ho confirma, és una impignoració de diversos castells feta per la comtessa Ermessindis, l'any 1025, a favor del seu fill Berenguer, figurant entre els mateixos el castell de Tagamanent (1). Documents posteriors ens parlen únicament de dit castell, fins que apareix, acompanyant-lo, l'església que segles a venir serà la Parròquia de Santa Maria de Tagamanent. En efecte, en escriptura de donació de l'any 1098, Folch, bisbe de Barcelona i vescomte de Cardona, dona al Monestir de Sta. Fe de Conques i al seu abat Begó i monjos «*ecclesiam meam de castro quod vocatur Tagamanent*» per tal de què hi faci habitació de monjos que preguin per la seva ànima. Tal església radica en el Bisbat d'Ausona, «*sursum*», és a dir, posada al cim de dit castell (2). No hem trobat cap referència concreta de l'existència del convent que s'institueix amb aquest document. Sabem només que el 1361 hi havia a Tagamanent a més del Rector — lo qual sembla demostrar que ja es parróquia «*monacus*» i un Beneficiat (3). La talla del Bisbat de Vic del l'any 1458 ens parla, ademés, d'un altre Beneficiat de Sant Miquel i Santa Maria.

L'emplaçament exacte del castell ens és desconegut. El lloc de la primitiva església sabem que era — no fa pas molt temps eren visibles les seves runes — abaix del cingle, en el collet de Sant Martí, a la banda de sol ixent. Un testimoni de vista ens el descriu com un temple de reduïdes dimensions, de nau única i, en general, de construcció molt simple, que revelava ésser del S. XI (4). La parróquia de Tagamanent tenia per patró a St. Martí de Tours, i no consta en cap document la referència del canvi de patronatge fins al s. XV, en què a 24 de juliol del 1451 apareix com a Rector de Santa Maria de Tagamanent un tal «*Joanes de petra presb. et rector eisd.*» (5).

Ja sigui per insuficiència d'espai o per altres raons que s'ignoren, durant el s. XIII es construeix, en el cim del turó, en el planell primerament citat, l'actual temple, de majors proporcions que l'antic, essent aquest abandonat. L'interior es compon de tres naus, la central amb volta seguida, lleugerament apuntada. Característic de la façana del temple de Santa Maria de Tagamanent son — eren, millor dit — unes curioses i fines aplicacions de ferro forjat i en espiral en les fulles de les portes, ben segur d'època de l'edifici. Durant el s. XVI o XVII — època que comença a circular la llegenda de la troballa de la imatge, a que fa referència els Goigs — s'hi fan notables reformes, entre elles la construcció de l'altar major, on s'hi esculpturen en els baixos relleus la tradició del trobament.

La imatge de Santa Maria de Tagamanent es de talla, asseguda en senzill faldistori, i porta al genoll esquerra el Nen Jesús. Els seus trets i faccions revelen ésser obra del s. XIII. Aquesta imatge, titular de la parróquia, està col·locada en un senzill però molt bonic cambril on una munió de curiosos i ingenus ex-vots parlen de la viva devoció de la rodalia a la Mare de Déu de Tagamanent.

* * *

De tot això, però, avui no en resta gairebé res. En la tragèdia colectiva del 1936 el vell temple de Tagamanent rebé una sotragada mortal. La venerada imatge de la Verge, i l'altar, i les portes ferrades, i la casa rectoral, i fins els cossos dels difunts foren profanats i cremats. Després, l'esperit de destrucció ha fet la resta. Ara el temple ha quedat trist, desolat, mut. Avui és sols aixopluc i domini de ramats de bestiar que han pres possessió del temple, des del cambril esboldregat fins al campanar mutilat. Tot és res, com digué el poeta. Mentrestant, les parets del temple esperen anhelosament una mà pietosa que les restauri i les hi doni una nova i més escaient vida.

I potser com un besllum d'esperança d'un possible renaixement, el dia vuit de setembre de cada any, festa de les Mare — de — Déu trobades, es celebra al cim del turó, i davant una humil estampa de la Verge, una Missa que, alhora que sacrifici, és com un símbol de què encara tot no és mort a Tagamanent.

J. F. R.

Notes:

- (1) Arx. Cor. Aragó. — Pergamins Berenguer Ramon I, n.º 46.
- (2) Marca Hispànica. Col. 1205 (Doc. 318).
- (3) Talla del Bisbat de Vic, feta pel Cardenal de Bolònia.
- (4) P. Casades i Gramatxes: «*Excursió a Tagamanent*». Butll. Ass. C. Exc.
- (5) Arx. Cúria Episcop. Vic — St. Just. 1450 — 58.

Els dibuixos que il·lustren els presents GOIGS representen la Mare de Déu de Tagamanent i el conjunt arquitectònic del Temple, i són obra, respectivament, de J. Monteyes i J. Vilaplana.

